

**ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ**  
**ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ « ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ**  
**ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΙΡΕΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΒΟΥΛΗΣ ΚΑΙ**  
**ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ »**

Η χρηματοδότηση και ο έλεγχος των οικονομικών των πολιτικών κομμάτων και των υποψηφίων και αιρετών αντιπροσώπων είναι ένα θέμα που αφορά στον πυρήνα της πολιτικής. Το πλαίσιο χρηματοδότησης των πολιτικών κομμάτων ορίζεται κατ' αρχήν από το άρθρο 29.2 του Συντάγματος:

*2. Τα κόμματα έχουν δικαίωμα στην οικονομική τους ενίσχυση από το Κράτος για τις εκλογικές και τις λειτουργικές τους δαπάνες, όπως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει τις εγγυήσεις διαφάνειας ως προς τις εκλογικές δαπάνες και γενικά την οικονομική διαχείριση των κομμάτων, των βουλευτών, των υποψηφίων βουλευτών και των υποψηφίων στην τοπική αυτοδιοίκηση όλων των βαθμών. Με νόμο επιβάλλεται ανώτατο όριο εκλογικών δαπανών, μπορεί να απαγορευτούν ορισμένες μορφές προεκλογικής προβολής και καθορίζονται οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες η παράβαση των συναφών διατάξεων συνιστά λόγο έκπτωσης από το βουλευτικό αξίωμα με πρωτοβουλία του ειδικού φορέα του επόμενου εδαφίου. Ο έλεγχος των εκλογικών δαπανών των κομμάτων και των υποψηφίων βουλευτών διενεργείται από ειδικό φορέα που συγκροτείται και με τη συμμετοχή ανώτατων δικαστικών υπαλλήλων, όπως νόμος ορίζει. Με νόμο μπορούν να επεκταθούν οι ρυθμίσεις αυτές και στους υποψηφίους για άλλες αιρετές θέσεις.*

Ο νόμος 3023/2002 (που έχει κατά καιρούς τροποποιηθεί σε επιμέρους διατάξεις του) εξακολουθεί να ορίζει τους κανόνες για τη χρηματοδότηση των κομμάτων και βουλευτών καθώς και τον έλεγχο των εσόδων και δαπανών.

Είναι κοινή ομολογία ότι ο συγκεκριμένος νόμος υπήρξε εξαιρετικά αποτελεσματικός ως προς τον έλεγχο της υπαίθριας προβολής πολιτικών μηνυμάτων κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου τόσο από βουλευτές όσο και από κόμματα. Η περίοδος της οπτικής και πραγματικής ρύπανσης που βίωσε η χώρα κατά τις προεκλογικές περιόδους από τις αρχές της δεκαετίας του 1980 δείχνει ότι έχει παρέλθει ανεπιστρεπτί. Επίσης ο νόμος 3023/2002 οδήγησε στη δημιουργία επιστημονικού επιπέδου κέντρων ερευνών και μελετών από τα ίδια τα κόμματα και έδωσε τη δυνατότητα επιμόρφωσης του στελεχιακού τους δυναμικού. Τέλος, επιχείρησε να θέσει

2061

ένα πλαίσιο στο θέμα της συχνής τηλεοπτικής προβολής κατά την προεκλογική περίοδο συγκεκριμένου αλλά και περιορισμένου αριθμού υποψηφίων. Ως ένα βαθμό πέτυχε και αυτό το στόχο.

Κατά το πέρασμα των ετών, όμως, φάνηκαν και οι σοβαρές αδυναμίες του Ν. 3023/2002. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι οι τοπικές επιτροπές ελέγχου ανά νομό που ουδέποτε λειτούργησαν στην πράξη. Ένα άλλο πρόβλημα είναι ότι όσες διοικητικές κυρώσεις για παραβάσεις του νόμου επιβλήθηκαν, έγιναν αποκλειστικώς επί τη βάσει των στοιχείων που προσκόμιζαν οι ενδιαφερόμενοι, αφού ο έλεγχος της Επιτροπής του άρθρου 21 γίνεται μόνον απολογιστικά και χωρίς δυνατότητα παρακολούθησης της προεκλογικής εκστρατείας που ως αρμοδιότητα ανήκει σε άλλο όργανο.

Αίσθηση προκαλεί και η συγκριτική ανάλυση της κρατικής χρηματοδότησης ανά ψήφο στην Ελλάδα εν σχέσει προς τις υπόλοιπες χώρες της Ευρώπης. Το σχετικό κόστος για την Ελλάδα, την κατέταξε μέχρι το 2010 στις πρώτες χώρες της ΕΕ αρκετά μακριά από τον μέσο όρο των άλλων κρατών. Η υψηλή κρατική χρηματοδότηση είχε ως παράπλευρο αποτέλεσμα να οδηγήσει σε εξάρτηση των περισσότερων κομμάτων από το δημόσιο ενώ κατέστησε εντελώς δευτερεύουσα τη σημασία της ιδιωτικής χρηματοδότησης.

Ένα άλλο σημείο που ετέθη επανειλημμένως στον δημόσιο διάλογο είναι η απουσία διαφάνειας στο σύστημα εποπτείας. Οι αποφάσεις της Επιτροπής Ελέγχου δεν είναι εύκολα προσβάσιμες ενώ ακόμη και οι ετήσιοι ισολογισμοί των κομμάτων είναι δύσκολο να ανευρεθούν. Επίσης δύσκολη είναι η ανεύρεση πληροφοριών σχετικά με τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων και των προεκλογικών εκστρατειών. Σε μία εποχή που το διαδίκτυο αποτελεί βασική πηγή πληροφόρησης, οι σχετικές πληροφορίες για το πολιτικό χρήμα απουσιάζουν. Συχνή είναι και η κριτική ότι το σύστημα εποπτείας πάσχει επειδή οι κρινόμενοι βουλευτές και πολιτικά κόμματα είναι ταυτοχρόνως και οι έχοντες την πλειοψηφία ως κριτές στην Επιτροπή Ελέγχου. Τέλος, είναι διάχυτη η υποψία στην κοινή γνώμη ότι μεγάλα χρηματικά ποσά μπορεί να μην εμφανίζονται ποτέ στους ισολογισμούς των κομμάτων.

Σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του παρόντος νομοσχεδίου έπαιξε και σειρά συστάσεων που έχουν προταθεί κατά κύριο λόγο από την Επιτροπή GRECO (Ομάδα Κρατών κατά της Διαφθοράς-Group of States Against Corruption) του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η Επιτροπή GRECO ασχολείται με θέματα καταπολέμησης της διαφθοράς σε διάφορους τομείς στα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η Ελλάδα προσχώρησε στη GRECO το 1999. Η GRECO έχει ξεκινήσει από το 2007 τον Τρίτο Γύρο

Αξιολόγησης της GRECO και ασχολείται μεταξύ άλλων με το θέμα της Διαφάνειας στη χρηματοδότηση των κομμάτων.<sup>1</sup>

Μία επιστημονική Ομάδα Αξιολόγησης της GRECO πραγματοποίησε εκτεταμένη έρευνα που περιελάμβανε και επιτόπια επίσκεψη στη χώρα μας το 2009. Κατά τη διάρκεια της επιτόπιας επίσκεψης η Ομάδα Αξιολόγησης συναντήθηκε με εκπροσώπους από τη Βουλή των Ελλήνων, τα Υπουργεία Οικονομίας, Εσωτερικών, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων το Ελεγκτικό Συνέδριο και το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο. Συναντήθηκε, επίσης, με εκπροσώπους πολιτικών κομμάτων, δηλαδή της Νέας Δημοκρατίας του ΠΑΣΟΚ, του Κομμουνιστικού Κόμματος, του Συνασπισμού της Ριζοσπαστικής Αριστεράς (ΣΥΡΙΖΑ) και του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού (ΛΑΟΣ). Τέλος συναντήθηκε με εκπροσώπους της Κοινωνίας των Πολιτών, πανεπιστημιακούς και δημοσιογράφους. Το αποτέλεσμα αυτής της έρευνας ήταν η διατύπωση μίας σειράς δέκαεξ συστάσεων προς την Ελλάδα για αλλαγή της σχετικής νομοθεσίας. Σε αντίστοιχες συστάσεις έχει προχωρήσει η GRECO για το σύνολο των ευρωπαϊκών κρατών που είναι μέλη της. Σύμφωνα με τις συστάσεις κλήθηκε η Ελλάδα:

- i. να παρατείνει την περίοδο οικονομικής αναφοράς που εφαρμόζεται στις προεκλογικές εκστρατείες, έτσι ώστε η οικονομική δραστηριότητα, κατά την περίοδο αυτή να καταγράφεται, με ακρίβεια και πληρότητα
- ii. (i) να καταργήσει τη δυνατότητα χρήσης ανώνυμων κουπονιών για δωρεές προς πολιτικά κόμματα, συνασπισμούς κομμάτων και υποψήφιους και (ii) να θεσπίσει μια υποχρέωση να διενεργούνται μέσω τραπεζικού εμβάσματος όλες οι δωρεές προς πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς κομμάτων και, ενδεχομένως, προς υποψήφιους για εκλογή, οι οποίες υπερβαίνουν ένα συγκεκριμένο όριο
- iii. να λάβει τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα δάνεια που χορηγούνται σε πολιτικά κόμματα, συνασπισμούς κομμάτων και υποψήφιους δεν χρησιμοποιούνται για την παράκαμψη των κανονισμών πολιτικής χρηματοδότησης, εξακριβώνοντας, ιδίως, κατά πόσον τα δάνεια αποπληρώνονται σύμφωνα με τους όρους υπό τους οποίους χορηγήθηκαν

---

<sup>1</sup> Πρόκειται για το ΘΕΜΑ II στην Έκθεση Αξιολόγησης Greco III (2009) 9E, 11 Ιουνίου 2010. Βλ. επίσης Άρθρα 11, 12, 13β, 14 και 16 της Σύστασης Rec (2003) 4, για τους Κοινούς Κανόνες κατά της Διαφθοράς σε σχέση με τη Χρηματοδότηση των Πολιτικών Κομμάτων και των Προεκλογικών Εκστρατειών και - γενικότερα - Κατευθυντήρια Αρχή 15 (χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων και των προεκλογικών εκστρατειών) του Συμβουλίου της Ευρώπης

- iv. να διασφαλίσει ότι όλα τα αγαθά και οι υπηρεσίες που παρέχονται σε είδος προς πολιτικά κόμματα, συνασπισμούς κομμάτων, μέλη του Ελληνικού και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και υποψηφίους για εκλογή (εκτός από την εθελοντική εργασία από μη επαγγελματίες) προσδιορίζονται ορθά και καταγράφονται πλήρως, στην αγοραία αξία τους, τόσο ως όσον αφορά στις λειτουργικές δραστηριότητες των κομμάτων και των συνασπισμών κομμάτων όσο και όσο αφορά στις προεκλογικές εκστρατείες
- v. να αντανακλά ορθά στους λογαριασμούς των κομμάτων την αξία των υπηρεσιών που παρέχονται από δημοσίους υπαλλήλους που αποσπώνται προκειμένου να συνδράμουν μέλη του Ελληνικού ή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και να βεβαιώνεται ότι οι πληροφορίες αυτές είναι άμεσα διαθέσιμες στο κοινό
- vi. να αυξήσει τη διαφάνεια των λογαριασμών και των δραστηριοτήτων των φορέων που σχετίζονται, άμεσα ή έμμεσα, με πολιτικά κόμματα ή είναι, με άλλο τρόπο, υπό τον έλεγχό τους
- vii. να θεσπίσει απαιτήσεις για την έγκαιρη δημοσίευση των ιδιωτικών δωρεών προς πολιτικά κόμματα, συνασπισμούς κομμάτων και υποψήφιους, οι οποίες υπερβαίνουν ένα συγκεκριμένο όριο
- viii. να αυξήσει σημαντικά τη διαφάνεια της χρηματοδότησης των προεκλογικών εκστρατειών, ιδίως (i) καθιστώντας εμφανή την οικονομική υποστήριξη από πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς κομμάτων προς υποψήφιους στις δημοτικές και τις περιφερειακές εκλογές και (ii) θεσπίζοντας απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων και δημοσιότητας για όλους τους υποψήφιους για εκλογή ή καταλόγους υποψηφίων σε όλα τα επίπεδα
- ix. να διευκολύνει την εύκολη πρόσβαση του κοινού σε δημοσιευμένες πληροφορίες σχετικές με τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων και των προεκλογικών εκστρατειών
- x. να διασφαλίζει ανεξάρτητο έλεγχο σε σχέση με τα πολιτικά κόμματα που υποχρεούνται να τηρούν βιβλία και λογαριασμούς
- xi. να ενισχύσει σημαντικά την ανεξαρτησία της Επιτροπής Ελέγχου από τα πολιτικά κόμματα και τους συνασπισμούς Κομμάτων
- xii. να διασφαλίζει έναν ουσιαστικότερο και συνεχή έλεγχο των οικονομικών εγγράφων των πολιτικών κομμάτων, των συνασπισμών κομμάτων και των υποψηφίων
- xiii. (i) να διασφαλίζει τη δημοσιότητα και την εύκολη πρόσβαση εκ μέρους του κοινού στις εκθέσεις της Επιτροπής Ελέγχου, συμπεριλαμβανόμενων και των

- προσαρτημάτων που περιέχουν τις εκθέσεις των ορκωτών ελεγκτών και (ii) να θεσπίσει τη δυνατότητα των μελών της Επιτροπής Ελέγχου να εκφράζουν και να δημοσιεύουν διστάμενες ή μειοψηφικές απόψεις σχετικά με την έκθεση της Επιτροπής
- xiv. να διασφαλίζει ότι τα αρχεία θα μπορούν να ανοίγουν εκ νέου, όταν έρχονται στο φως νέες πληροφορίες και να τροποποιήσει, αναλόγως, τους κανόνες σχετικά με την τήρηση της χρηματοοικονομικής τεκμηρίωσης από τα πολιτικά κόμματα, τους συνασπισμούς κομμάτων, τους υποψήφιους, καθώς και από την ίδια την Επιτροπή Ελέγχου,
- xv. να διασφαλίζει ότι η πολιτική χρηματοδότηση, σε επίπεδο κατώτερο του εθνικού, υπόκειται στον έλεγχο ενός ανεξάρτητου και αποτελεσματικού ελεγκτικού μηχανισμού, ιδανικά υπό την εποπτεία της Επιτροπής Ελέγχου
- xvi. (i) να θεσπίσει μια υποχρέωση για την Επιτροπή Ελέγχου και τους ελεγκτές να αναφέρουν πιθανολογούμενες παραβάσεις των κανόνων σχετικά με την πολιτική χρηματοδότηση στις αρχές επιβολής του νόμου και (ii) να διασφαλίζει ότι ο μηχανισμός, με τον οποίο επιβάλλονται κυρώσεις για παραβάσεις των κανόνων σχετικά με την πολιτική χρηματοδότηση, λειτουργεί αποτελεσματικά στην πράξη.

Με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου εισάγονται ρυθμίσεις οι οποίες είναι αποτέλεσμα των διδαγμάτων από τα 12 έτη εφαρμογής του 3023/2002 αλλά και των συστάσεων της GRECO. Στόχος είναι η διαφάνεια και η άμεση πληροφόρηση του κάθε πολίτη, η ενίσχυση των ελεγκτικών μηχανισμών μέσα από τη θεσμική τους θωράκιση, η λογοδοσία, η διαφάνεια και η χρηστή διαχείριση στην πολιτική και κατ' επέκτασιν στον δημόσιο βίο.

Από την εποχή της επανάστασης του 1821 μέχρι σήμερα η ελληνική πολιτική ζωή χαρακτηρίζεται από το μεγάλο ενδιαφέρον που δείχνει ο μέσος Έλληνας για τα κοινά. Είναι καιρός να επιστρέψει στην κοινωνία η αξιοπιστία των πολιτικών και της πολιτικής που έχει τρωθεί τα τελευταία χρόνια. Με το νομοσχέδιο αυτό γίνεται ένα σημαντικό βήμα προς αυτή την κατεύθυνση.

\*

\*

\*

**Άρθρο 1 παράγραφος 1 :** Τίθενται ορισμοί, προκειμένου να διευκολυνθεί η κατανόηση του κειμένου του νόμου και η αποφυγή επαναλήψεων.

---

**Άρθρο 1 παράγραφος 2 :** Προστίθενται και οι συνασπισμοί κομμάτων ως δικαιούχοι κρατικής χρηματοδότησης, διότι εκ παραλείψεως δεν είχαν συμπεριληφθεί μέχρι σήμερα στο κείμενο του τροποποιούμενου νόμου, παρότι είναι τυπικά ισότιμοι με τα πολιτικά κόμματα.

**Άρθρο 1 παράγραφος 3 :** Η τακτική κρατική χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων και των συνασπισμών κομμάτων μειώνεται από ποσοστό ένα κόμμα μηδέν δύο τοις χιλίοις (1,02%0) των τακτικών εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού του αντίστοιχου οικονομικού έτους, σε ποσοστό μηδέν κόμμα πέντε τοις χιλίοις (0,05%) των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου κρατικού απολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους για λόγους δημοσιονομικής προσαρμογής. Επιπλέον, το ποσοστό υπολογίζεται στο εξής επί τη βάσει υπαρκτών και όχι πιθανολογούμενων οικονομικών μεγεθών .

**Άρθρο 1 παράγραφος 4 :** Η εκλογική κρατική χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων και των συνασπισμών κομμάτων μειώνεται από ποσοστό μηδέν κόμμα είκοσι δύο τοις χιλίοις (0,022%) των τακτικών εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού του αντίστοιχου οικονομικού έτους, σε ποσοστό μηδέν κόμμα μηδέν οκτώ τοις χιλίοις (0,008%) των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου κρατικού απολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους για λόγους δημοσιονομικής προσαρμογής. Επιπλέον, το ποσοστό υπολογίζεται στο εξής επί τη βάσει υπαρκτών και όχι πιθανολογούμενων οικονομικών μεγεθών .

**Άρθρο 1 παράγραφος 5 :** Η κρατική χρηματοδότηση για ερευνητικούς και επιμορφωτικούς λόγους που λαμβάνουν οι δικαιούχοι κρατικής χρηματοδότησης μειώνεται από ποσοστό μηδέν κόμμα ένα τοις χιλίοις (0,001%) των τακτικών εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού σε ποσοστό μηδέν κόμμα ένα τοις χιλίοις (0,1%0) των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου κρατικού απολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους. Επιπλέον, το ποσοστό

---

υπολογίζεται στο εξής επί τη βάσει υπαρκτών και όχι πιθανολογούμενων οικονομικών μεγεθών.

**Άρθρο 1 παράγραφος 6:** Προβλέπεται ήδη στο Ν. 3023/2002.

**Άρθρο 1 παράγραφος 7:** Το χρηματικό ποσό που δίδεται στο κόμμα ή τον συνασπισμό από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ως ιδιωτική χρηματοδότηση, εκπίπτει ολόκληρο από το φορολογητέο εισόδημα στη δήλωση της περιουσιακής κατάστασης του χρηματοδότη, προκειμένου να δοθεί κίνητρο στους ιδιώτες να τηρήσουν τους κανόνες διαφάνειας και ελέγχου που εισαγάγει ο παρών νόμος.

**Άρθρο 2:** Προσαρμόζονται οι όροι σύμφωνα με τους ορισμούς της παραγράφου 1 του άρθρου 1.

**Άρθρο 3 παράγραφος 1 :** Προκειμένου να διασφαλιστεί η μέγιστη διαφάνεια και η νομιμότητα των οικονομικών συναλλαγών μεταξύ ιδιωτών και πολιτικών κομμάτων-συνασπισμών κομμάτων, όλα τα έσοδα και οι δαπάνες του καθενός εκ των τελευταίων διακινούνται μέσω ενός έως τριών τραπεζικών λογαριασμών, που τηρούνται σε τρία πιστωτικά ιδρύματα της επιλογής τους. Απαγορεύεται το άνοιγμα και η διατήρηση άλλων τραπεζικών λογαριασμών, εντός ή εκτός της ελληνικής επικράτειας. Επιπλέον, όλα τα έσοδά τους για να μπορούν να ελέγχονται αποτελεσματικά, καταλήγουν αποκλειστικά σε αυτούς τους τραπεζικούς λογαριασμούς του κάθε κόμματος ή συνασπισμού. Αντίστοιχα και οι δαπάνες των ανωτέρω δικαιούχων αποδεικνύονται με ταμειακές αποδείξεις, τιμολόγια, τραπεζικές επιταγές, εμβάσματα, και κάθε άλλο πρόσφορο μέσο, ώστε να πιστοποιείται εμφανώς το πρόσωπο του χρηματοδότη.

**Άρθρο 3 παράγραφος 2 :** Ομοίως, όλα τα έσοδα και οι δαπάνες ανά νομικό πρόσωπο που λειτουργεί από τα πολιτικά κόμματα ή συνασπισμούς κομμάτων ως κέντρο ερευνών και μελετών καθώς και για τη διοργάνωση προγραμμάτων επιμόρφωσης των στελεχών τους, διακινούνται μέσω ενός έως δύο τραπεζικών

---

λογαριασμών, που τηρούνται σε δύο πιστωτικά ιδρύματα της επιλογής του νομικού προσώπου. Με την παρούσα διάταξη επιδιώκεται να αποσαφηνιστεί και να διασφαλιστεί ότι η κρατική χρηματοδότηση για ερευνητικούς και επιμορφωτικούς λόγους διοχετεύεται από τα κόμματα και τους συνασπισμούς στα νομικά πρόσωπα που λειτουργούν από αυτά για το σκοπό που διατίθενται από το κράτος και όχι σε άλλα πρόσωπα ή σκοπούς.

**Άρθρο 3 παράγραφος 3 :** Προκειμένου να μπορεί να διενεργηθεί ο έλεγχος τήρησης των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις παραγράφους 1 και 2 του ίδιου άρθρου, θεσπίζεται η υποχρέωση γνωστοποίησης στην Επιτροπή Ελέγχου της ύπαρξης των τραπεζικών λογαριασμών, παράλειψη της οποίας επισύρει το μέτρο της κατάσχεσης του περιεχομένου των μη δηλωθέντων τραπεζικών λογαριασμών.

**Άρθρο 4 παράγραφος 1 και 2:** Ομοίως όπως στο άρθρο 3 παρ. 1 με τη διαφορά ότι στο παρόν άρθρο η πρόβλεψη αφορά στους υποψήφιους αντιπροσώπους της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

**Άρθρο 4 παράγραφος 3:** Ομοίως όπως στο άρθρο 3 παρ. 3 με τη διαφορά ότι στο παρόν άρθρο η πρόβλεψη αφορά τους υποψήφιους αντιπροσώπους της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

**Άρθρο 5 παράγραφος 1, 2 και 3 :** Η χρηματοδότηση γίνεται στους τραπεζικούς λογαριασμούς της παρ. 1 του άρ. 3 του νόμου που διαθέτει κάθε δικαιούχος χρηματοδότησης, με ονομαστικές καταθέσεις ή με άλλη μέθοδο που επιτρέπει τη σύνδεση του προσφερομένου ποσού με κάποιο φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο μπορεί να ταυτοποιηθεί, ώστε να είναι γνωστές οι πηγές χρηματοδότησης και να εξαλειφθεί το φαινόμενο που παρατηρείται σήμερα των αδικαιολόγητων και εικονικών εσόδων και εξόδων που τροφοδοτούν την καχυποψία παράνομου πλουτισμού στην κοινή γνώμη. Επί παραδείγματι μπορεί να χρησιμοποιηθούν σύγχρονες μέθοδοι μαζικής χρηματοδότησης από τους πολίτες μέσω κινητών



τηλεφώνων που σύμφωνα με το Ν. 3783/2009 "Ταυτοποίηση των κατόχων και χρηστών εξοπλισμού και υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 136/Α/7-8-09). Ομοίως προς την ίδια κατεύθυνση επίτευξης διαφάνειας συναλλαγών, κάθε εισφορά σε πολιτικό κόμμα και συνασπισμό κομμάτων που υπερβαίνει το ποσό των χιλίων πεντακοσίων Ευρώ (1.500 €) διενεργείται υποχρεωτικά μόνον μέσω των τραπεζικών λογαριασμών της παρ. 1 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου. Οι ίδιες δεσμεύσεις ισχύουν και για τα νομικά πρόσωπα που λειτουργούν από τα πολιτικά κόμματα ή/και τους συνασπισμούς κομμάτων ως κέντρα ερευνών και μελετών, ώστε να είναι ελέγξιμο αν και σε τι ποσοστό το κόμμα ή/και ο συνασπισμός που λαμβάνει την κρατική χρηματοδότηση για ερευνητικούς και επιμορφωτικούς λόγους την μεταβιβάζει σε αυτά, ως οφείλει εκ του παρόντα νόμου.

**Άρθρο 5 παράγραφος 4 :** Για τον αυτό σκοπό, καταργούνται πλέον τα ανώνυμα κουπόνια που διατίθενται από τα κόμματα με τρόπο ανεξέλεγκτο που αφήνει υπόνοιες για παράνομο χρηματισμό και πελατειακές συναλλαγές ιδιωτών-χρηματοδοτών με τα πολιτικά κόμματα και τους συνασπισμούς κομμάτων. Πέραν του ότι προσφέρει σημαντικές δυνατότητες παραβίασης των κανόνων διαφάνειας, αποτελεί και μία εντελώς παρωχημένη μέθοδο που έχει πάψει πλέον να χρησιμοποιείται για τη συλλογή χρημάτων. Επίσης, καθίσταται υποχρεωτική στο εξής η αναγραφή στο σώμα του κουπονιού του ονοματεπωνύμου και του αριθμού φορολογικού μητρώου ή του δελτίου της αστυνομικής ταυτότητας του αγοραστή-χρηματοδότη. Στο τέλος κάθε έτους, η Επιτροπή υποχρεούται να διασταυρώνει αν το υπόλοιπο που προκύπτει από τη διαφορά ανάμεσα στα θεωρημένα και στα διατεθέντα από το κόμμα ή τον συνασπισμό κουπόνια, συμπίπτει με τον αριθμό των αδιάθετων κουπονιών που υποχρεωτικά της επιστρέφονται με ευθύνη των τελευταίων. Με απόφαση του Προέδρου της Επιτροπής Ελέγχου του παρόντος νόμου, καθορίζεται η διαδικασία επιστροφής των κουπονιών που δεν διατέθηκαν, ο τρόπος και τα όργανα βεβαίωσης της καταστροφής τους και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

*Άρθρο 5 παράγραφος 5:* Προβλέπεται ήδη στο Ν. 3023/2002.

*Άρθρο 5 παράγραφος 6 στοιχείο α' :* Για τους ίδιους λόγους που απαγορεύεται η χρηματοδότηση προς πολιτικά κόμματα από φυσικά πρόσωπα που δεν έχουν την ελληνική ιθαγένεια, θεσπίζεται επέκταση της απαγόρευσης και στα νομικά πρόσωπα που δεν έχουν την έδρα τους στην ελληνική επικράτεια, ως απόρροια τοπικής ισοδυναμίας των προσώπων που χρηματοδοτούν.

*Άρθρο 5 παράγραφος 6 στοιχείο β' :* Η απαγόρευση που έθετε ο προϊσχύσας ν. 3023/2002 στα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου να χρηματοδοτούν πολιτικά κόμματα ήταν προδήλως ανεφάρμοστη και δυσχερώς -αν όχι διόλου- ελέγξιμη. Επιπρόσθετα, εάν υπάρχει διαφάνεια χρηματοδότησης, δεν εξυπηρετεί κάποιο σκοπό η εν λόγω απαγόρευση, δεδομένου ότι και τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου -όπως και τα φυσικά- αντιμετωπίζονται ενιαία ως ιδιώτες στο πλαίσιο του παρόντος νόμου. Εξ άλλου στις 20 από τις 28 χώρες της ΕΕ επιτρέπεται η χρηματοδότηση από νομικά πρόσωπα. Επομένως, αίρεται και η απαγόρευση εξακολουθεί να ισχύει μόνον για τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Η προσθήκη των νομικών προσώπων που ανήκουν στο στενό ή ευρύτερο δημόσιο τομέα τίθεται προκειμένου να επικαιροποιηθεί το νόημα της παλιάς διάταξης, όπως αυτό έχει μεταβληθεί με μεταγενέστερους κανόνες δικαίου, ώστε να συμπεριλάβει όλα τα νομικά πρόσωπα που ασκούν δημόσια εξουσία ακόμα και να δεν είναι δημοσίου δικαίου -αλλά ιδιωτικού-.

*Άρθρο 5 παρ. 7 :* Με την παρούσα διάταξη περί απαγόρευσης χορήγησης δανείων από τις Τράπεζες προς τους δικαιούχους κρατικής χρηματοδότησης με εγγύηση την κρατική χρηματοδότηση πέραν του τρέχοντος οικονομικού έτους, επιδιώκεται να καταπολεμηθεί το φαινόμενο του σημερινού άκρατου δανεισμού των κομμάτων με εγγύηση την κρατική χρηματοδότηση. Το επιβαρυντικό στοιχείο της υπάρχουσας κατάστασης είναι ότι τα κεφάλαια για την αποπληρωμή αυτών των δανείων δεν είναι υπαρκτά αλλά πιθανολογούμενα με βάση τις επόμενες κρατικές χρηματοδοτήσεις στις οποίες προσβλέπουν.

*Άρθρο 6 παράγραφος 1 και 2 :* Ομοίως όπως στο άρθρο 5 παρ. 1 και 2, με τη διαφορά ότι στο παρόν άρθρο η πρόβλεψη αφορά στους υποψήφιους αντιπροσώπους της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

*Άρθρο 6 παράγραφος 3 :* Προβλέπεται ήδη στο Ν. 3023/2003.

*Άρθρο 6 παράγραφος 4 στοιχείο α' :* Ομοίως όπως στο άρθρο 5 παρ. 6 στοιχείο α', με τη διαφορά ότι στο παρόν άρθρο η πρόβλεψη αφορά στους υποψήφιους αντιπροσώπους της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

*Άρθρο 6 παράγραφος 4 στοιχείο β' :* Ομοίως όπως στο άρθρο 5 παρ. 6 στοιχείο β', με τη διαφορά ότι στο παρόν άρθρο η πρόβλεψη αφορά στους υποψήφιους αντιπροσώπους της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

*Άρθρο 7 παράγραφος 1 και 2 :* Το όριο χρηματοδότησης ενός πολιτικού κόμματος ή συνασπισμού, από το ίδιο πρόσωπο, κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους αυξάνεται από το ποσό των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ στο ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ. Το ποσό που προβλεπόταν στον προϊσχύσαντα ν. 3023/2002 και δεν ανταποκρινόταν στην πραγματικότητα, με αποτέλεσμα εύλογα να διευκολύνονται οι παράνομες συναλλαγές.

*Άρθρο 7 παράγραφος 3 και 4 :* Η ποινική απαξίωση των παραβάσεων των ανώτατων ορίων χρηματοδότησης της παραγράφου 1 και 2 του παρόντος άρθρου, είναι ποινή φυλάκισης έως ενός έτους και χρηματική ποινή για τον παραβάτη. Παράλληλα, θεσπίζεται και το μέτρο ότι δωρεές που υπερβαίνουν ανά έτος τα όρια χρηματοδότησης της παρ. 1 και 2 του ίδιου άρθρου, πρέπει να επιστραφούν στους δωρητές το συντομότερο δυνατό, διότι το ποσό είναι τόσο μεγάλο που συνάγεται διαπλοκή οικονομικών και πολιτικών συμφερόντων και αλλοίωση των αρχών άσκησης δημόσιας εξουσίας. Αν η επιστροφή των δωρεών αυτών αποδεικνύεται αδύνατη, πρέπει τα ποσά αυτά να δεσμεύονται από τα

πιστωτικά ιδρύματα στους λογαριασμούς των δικαιούχων χρηματοδότησης και να κατατίθενται αμελλητί στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων στο τέλος του έτους.

**Άρθρο 8 :** Οι όροι προσαρμόζονται στην ισχύουσα νομοθεσία, σύμφωνα με το Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης».

**Άρθρο 9 παράγραφος 1 περίπτωση γ' :** Η διάταξη αυτή έχει σκοπό να επεκτείνει την ισότητα των ευκαιριών σε περισσότερα πεδία σε σχέση με το σύστημα του προϊσχύσαντος ν. 3023/2002. Τίθεται η απαγόρευση χορήγησης εισιτηρίων μετακίνησης ετεροδημοτών από τα πολιτικά κόμματα και τους συνασπισμούς κομμάτων κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, προκειμένου να εξαλειφθεί το φαινόμενο εξαγοράς ψήφων, κατά το οποίο μέρος του εκλογικού σώματος δωροδοκείται για να στηρίξει ένα συγκεκριμένο πολιτικό κόμμα ή συνασπισμό κομμάτων. Επιπλέον, παραβιάζεται έτσι η ισότητα των ευκαιριών κατά τον εκλογικό αγώνα, διότι το κόμμα ή ο συνασπισμός που τυγχάνει να έχει τέτοιου είδους οικονομική ευχέρεια ευρίσκεται σε ευνοϊκότερη θέση έναντι ενός άλλου που δεν την διαθέτει, με αποτέλεσμα να αλλοιώνεται η λαϊκή βούληση.

**Άρθρο 9 παράγραφος 1 περίπτωση δ' :** Στο ίδιο αιτιολογικό πνεύμα με αυτό της περίπτωσης γ' της ίδιας παραγράφου του ίδιου άρθρου, τίθεται και η απαγόρευση διαφοροποίησης στην τιμολόγηση των εξόδων και στην παροχή ποσοστού έκπτωσης από τις επιχειρήσεις τύπου μεταξύ των κομμάτων και των συνασπισμών κομμάτων. Ειδικότερα, επιδιώκεται να αρθεί η οικονομική εξάρτηση μεταξύ κομμάτων-συνασπισμών κομμάτων και επιχειρήσεων τύπου, προκειμένου να υπάρχει αλήθεια και αντικειμενικότητα στην ενημέρωση ώστε να μείνει ανεπηρέαστη η κοινή γνώμη κατά την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος.

**Άρθρο 10 παράγραφος 1 περίπτωση στ' :** Ομοίως όπως στο άρθρο 11 παρ. 1 περ. δ' με τη διαφορά ότι στο παρόν άρθρο η πρόβλεψη αφορά τους υποψήφιους αντιπροσώπους της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

**Άρθρο 11 :** Προστίθενται και οι συνασπισμοί κομμάτων ως δικαιούχοι κρατικής χρηματοδότησης, διότι εκ παραλείψεως δεν είχαν συμπεριληφθεί στο κείμενο του τροποποιούμενου νόμου, παρότι είναι τυπικά ισότιμοι με τα πολιτικά κόμματα.

**Άρθρο 12 παράγραφοι 1 και 2 :** Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων τηρούν στο εξής λογιστικά βιβλία Γ' και όχι Β' κατηγορίας στην έδρα τους, στα οποία καταχωρούνται όλα τα έσοδα και οι δαπάνες τους, μηχανογραφούνται πλήρως και υποχρεωτικά και ελέγχονται ετησίως από την Επιτροπή. Με αυτόν τον τρόπο δεν αποτυπώνονται μόνον τα έσοδα και έξοδα, αλλά παρέχεται μια ολοκληρωμένη εικόνα των οικονομικών τους δραστηριοτήτων.

**Άρθρο 12 παράγραφος 3:** Η διαφάνεια στις οικονομικές συναλλαγές των κομμάτων και συνασπισμών κομμάτων επεκτείνεται στις συναλλαγές από και προς αυτά περιλαμβανομένων, πλέον, και ποσών μικρότερων των εξακοσίων Ευρώ που έθετε μέχρι σήμερα ο Ν. 3023/2002. Το γεγονός αυτό δημιουργούσε έλλειμμα διαφάνειας.

**Άρθρο 12 παράγραφος 4 :** Κάθε κόμμα και συνασπισμός κομμάτων, όχι μόνον μνημονεύει πλέον τα αντίστοιχα παραστατικά εσόδων και εξόδων του, αλλά κρατά αναλυτικό αρχείο με τα στελέχη των παραστατικών, συμπεριλαμβανομένων και των κουπονιών, και των αποδείξεων που αντιστοιχούν σε κάθε έσοδο και δαπάνη του, ώστε να μπορούν να εντοπισθούν παράνομες πηγές πλουτισμού

**Άρθρο 13 παράγραφος 1 :** Προκειμένου να φωτισθεί πλήρως το πλαίσιο χρηματοδότησης των πολιτικών κομμάτων και προσώπων του Ν. 3023/2002, να

αποκαλυφθούν οι πηγές τους, να καταπολεμηθεί η οικονομική χειραγώγηση της πολιτικής έκφρασης και να μπορέσουν να εφαρμοστούν οι αρχές της άσκησης δημόσιας εξουσίας, θεσπίζονται ορισμένες υποχρεώσεις προς όλα τα εμπλεκόμενα πρόσωπα. Πιο συγκεκριμένα, τα πρόσωπα αυτά οφείλουν να γνωστοποιούν στο όργανο ελέγχου:

α) Όσον αφορά τα υπό στοιχεία ιδα' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου ελεγχόμενα πρόσωπα, τους ετήσιους προϋπολογισμούς, ισολογισμούς και απολογισμούς όπως αυτοί προκύπτουν από τα λογιστικά βιβλία που τηρούν κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 16 του παρόντος νόμου κάθε έτος

β) Όσον αφορά τα υπό στοιχεία ιδβ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου ελεγχόμενα πρόσωπα, αναλυτικές καταστάσεις, παραστατικά και αποδείξεις εσόδων και εξόδων καθώς και κάθε άλλο έγγραφο αποδεικτικό της χρηματοδότησής τους και της διαχείρισης των οικονομικών τους στοιχείων για την περίοδο ελέγχου των προεκλογικών δαπανών.

γ) Όσον αφορά τα υπό στοιχεία ιδγ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου ελεγχόμενα πρόσωπα αναλυτικές καταστάσεις, παραστατικά και αποδείξεις εσόδων και εξόδων καθώς και κάθε άλλο έγγραφο αποδεικτικό της χρηματοδότησής τους και της διαχείρισης των οικονομικών τους στοιχείων κάθε έτος για όλη τη διάρκεια της θητείας τους.

δ) Όσον αφορά τα υπό στοιχεία ιδδ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου ελεγχόμενα πρόσωπα το πλήρες και αναλυτικό περιεχόμενο καθώς και την οικονομική αποτίμηση των εκατέρωθεν συναλλαγών που έχουν πραγματοποιήσει με τους δικαιούχους χρηματοδότησης για την περίοδο ελέγχου των προεκλογικών δαπανών.

ε) Όσον αφορά τους υποψήφιους εκλογικούς συνδυασμούς του α' και β' βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης σύμφωνα με το ν. 3852/2010 όπως κάθε φορά ισχύει, τους ετήσιους προϋπολογισμούς, ισολογισμούς και απολογισμούς όπως αυτοί προκύπτουν από τα λογιστικά βιβλία που τηρούν κατά το άρθρο 9 του Ν. 3870/2010 όπως ισχύει, από τα οποία θα προκύπτει αναλυτικά και στο σύνολό

---

της πάσης φύσεως χρηματοδότησης που έχουν λάβει από πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς κομμάτων.

**Άρθρο 14 παράγραφος 1 :** Προστίθενται και οι συνασπισμοί κομμάτων ως δικαιούχοι κρατικής χρηματοδότησης, διότι εκ παραλείψεως δεν είχαν συμπεριληφθεί στο κείμενο του τροποποιούμενου νόμου, παρότι είναι τυπικά ισότιμοι με τα πολιτικά κόμματα.

**Άρθρο 14 παράγραφος 2 :** Σε αυτή την παράγραφο προβλέπονται κυρώσεις για την παράβαση των περιπτώσεων β' και γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 11.

**Άρθρο 14 παράγραφος 3 :** Οι εγγυήσεις διαφάνειας που παρέχει ο παρών νόμος είναι οι απολύτως αναγκαίες για να μπορέσουν να εφαρμοστούν στην πράξη οι αρχές του πολιτεύματος και οι θεσμοί του. Επομένως, εάν πολιτικό κόμμα ή συνασπισμός κομμάτων αρνείται να υπαχθεί ολικώς ή μερικώς και κατά οποιονδήποτε τρόπο στον έλεγχο τήρησης των υποχρεώσεων αυτών, θα στερηθεί, κατ' αναλογία της παράλειψης και κατά την τελική κρίση της Επιτροπής Ελέγχου, της κρατικής χρηματοδότησης που δικαιούται. Η κύρωση αυτή διαπιστώνεται με απόφαση της Επιτροπής και ξεκινά να εφαρμόζεται από το επόμενο της διαπιστωμένης παράβασης οικονομικό έτος.

**Άρθρο 15 παράγραφος 1 :** Προστίθενται και οι υποψήφιοι αιρετοί αντιπρόσωποι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, διότι εκ παραλείψεως δεν είχαν συμπεριληφθεί στο κείμενο του τροποποιούμενου νόμου, παρότι είναι τυπικά ισότιμοι με τους υποψήφιους αιρετούς αντιπροσώπους της Βουλής των Ελλήνων και πρέπει να τυγχάνουν όμοιας μεταχείρισης στον έλεγχο των οικονομικών τους.

**Άρθρο 15 παράγραφος 2 :** Ομοίως όπως στο άρθρο 14 παρ. 3, με τη διαφορά ότι στο παρόν άρθρο η πρόβλεψη αφορά τους υποψήφιους αντιπροσώπους της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

**Άρθρο 16 :** Στο ίδιο αιτιολογικό πνεύμα με την παρ. 3 του άρθρου 14 και την παρ. 2 του άρθρου 15. Η ενίσχυση της νομοθετικής απαξίωσης για τη μη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις του παρόντος νόμου από τους υπόχρεους, δικαιολογείται από την ανάγκη πραγματικής αναμόρφωσης ενός ανεξέλεγκτου συστήματος ποδηγέτησης της (υποψήφιας και μη) δημόσιας εξουσίας από οικονομικά συμφέροντα, που έχει δημιουργηθεί τις τελευταίες δεκαετίες.

**Άρθρο 17 :** Διευκρινίζεται η διαδικασία διαβίβασης του φακέλου στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο και οι όροι επιβολής της έκπτωσης από το βουλευτικό αξίωμα σε περίπτωση διαπίστωσης από την Επιτροπή των παραβάσεων που την επισύρουν (διότι έως τώρα δεν ήταν απολύτως σαφείς) ορίζοντας αφενός ότι σε αυτήν προβαίνει η Επιτροπή αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας ενώπιόν της και αφετέρου ότι η κύρωση επιβάλλεται μετά την έκδοση της οριστικής απόφασης του Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου.

**Άρθρο 18 παράγραφος 1 :** Προβλέπονται οι διοικητικές κυρώσεις αφενός στις επιχειρήσεις τύπου που παραβίασαν την απαγόρευση της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 11 και της περίπτωσης στ' της παραγράφου 1 του άρθρου 12 και αφετέρου στα ελεγχόμενα πρόσωπα του στοιχείου ιδε' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου που παραβίασαν την υποχρέωση της υπό στοιχείο δ' παραγράφου 1 του άρθρου 16<sup>Α</sup>.

**Άρθρο 18 παράγραφος 2:** Απαγορεύεται η παρουσίαση δια των ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών του περιεχομένου των καταγγελιών που δεν αφορούν την προεκλογική δραστηριότητα κομμάτων και συνασπισμών κομμάτων, κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου επισύροντας κυρώσεις για τους παραβάτες. Η απαγόρευση αυτή επιδιώκει να προφυλάξει το εκλογικό σώμα από κακόβουλες προθέσεις δια αποκάλυψης πληροφοριών που νοθεύουν τον προεκλογικό ανταγωνισμό μεταξύ των υποψηφίων κομμάτων-συνασπισμών κομμάτων και προσώπων και δύνανται να επηρεάσουν την πρόθεση ψήφου με τρόπο αθέμιτο.



*Άρθρο 19 παρ. 1 :* Στο πλαίσιο της διασφάλισης ενός συστήματος διαφάνειας στη διακίνηση του πολιτικού χρήματος δια του παρόντος νόμου, ενισχύεται η ανεξαρτησία του οργάνου ελέγχου και διευρύνεται ο κύκλος των εξουσιών της. Η Επιτροπή του άρθρου 3 του Ν. 3213/2003 όπως ισχύει, διαθέτει τα εχέγγυα αμεροληψίας και αποτελεσματικότητας. Αυτό συμβαίνει διότι σε αυτήν δεν συμμετέχουν οι εκπρόσωποι των κομμάτων, οι οποίοι ως εκ του διττού ρόλου τους υπό τη σύσταση της Επιτροπής του άρ. 21 του Ν. 3023/2002, αντιμετώπιζαν έντονες συγκρούσεις συμφερόντων, καθώς το πρόσωπο του ελέγχοντος συνέπιπτε τρόπον τινά με αυτό του ελεγχομένου.

*Άρθρο 19 παρ. 2 :* Οι βασικοί δικαιολογητικοί άξονες που διαπερνούν οριζόντια όλες τις περιπτώσεις της παρούσας παραγράφου είναι:

- καθιέρωση πλήρους και συνεχούς ελέγχου επί των οικονομικών των δικαιούχων χρηματοδότησης, ώστε να περιοριστεί ο παράνομος πλουτισμός τους
- καταπολέμηση της ανωνυμίας των πηγών χρηματοδότησης και των άγνωστων παράνομων συναλλαγών που νοθεύουν τόσο την δίκαιη προεκλογική αναμέτρηση όσο και την άσκηση δημόσιας εξουσίας δια της ανάπτυξης πελατειακών σχέσεων των υποψηφίων με ψηφοφόρους
- καταγραφή του συνόλου των εισφορών που δίδουν και δέχονται οι δικαιούχοι χρηματοδότησης, ακόμα και αυτών που δεν είναι χρηματικές και εξέφευγαν υπό το Ν. 3023/2002, με αποτέλεσμα να είναι ευρύ το πεδίο εν κρυπτώ συναλλαγών με ψηφοφόρους
- καταπολέμηση τυχόν φαινομένων κατάχρησης ή κατασπατάλησης του δημοσίου χρήματος που προέρχεται από τον κρατικό προϋπολογισμό
- αντικειμενικότητα και ασφάλεια στην κρίση του οργάνου ελέγχου δια της συνεκτίμησης όλων των παραμέτρων πριν επιβάλει τις προβλεπόμενες κυρώσεις

- ελεύθερη πρόσβαση των πολιτών στην ενημέρωση για τα δημόσια δρώμενα
- διασφάλιση των αρχών άσκησης δημόσιας εξουσίας από τους φορείς τους, είτε ως υποψήφιοι είτε ως εν ενεργεία (ή διατελέσαντες).

**Άρθρο 20 :** Κάθε αντίθετη στον παρόντα νόμο διάταξη νόμου καταργείται. Ωστόσο, υπάρχουν ορισμένες διατάξεις που παραμένουν, ενώ προστίθενται και οι αναγκαίες για την εφαρμογή του νόμου εξουσιοδοτικές διατάξεις, για όσα λεπτομερειακά θέματα δεν ρυθμίζονται στο νόμο.

**Άρθρο 21 :**

Στο άρθρο 21 προβλέπεται η μέσω προεδρικού διατάγματος κωδικοποίηση των διατάξεων που αφορούν στον έλεγχο της χρηματοδότησης, στη χρηματοδότηση και στον έλεγχο πολιτικών κομμάτων, συνασπισμών και υποψηφίων ή/και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου καθώς και κάθε άλλη διάταξη νόμου ή κανονιστικής πράξης που αφορά ζητήματα οικονομικών των κομμάτων.

**Άρθρο 22 :** Έναρξη ισχύος του νόμου.

**ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ**

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ



Γ. ΧΑΡΑΟΥΒΕΛΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ



Α. ΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ  
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ  
ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ



Χ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ